

4042

793

7-34

2011

ՄԻԶՐԴԱՅ Ն. ՊԱՐՈՆՅԱՆ

Թ. Է

341

ԻՆԶՊԵՐԱՄԵՆՏԻ
ՊԱՐԵԼ

2004

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ն. Զ. ԱՐԱՍԵԱՆ

1898

793

7-34

793
7-34

ՄԻԶՐԴԱՏ Ն. ՊԱՐՈՆԵԱՆ

ԹԷ ԻՆԶՊԵՍ ՊԵՏՔ Է ՊԱՐԵԼ

ԲՈԼՔԱ, ԲՈԼՔԱ-ՄԱՋՈՒՐՔԱ, ՎԱԼՍ, ԶՅԹԻՇ,
ՔԱՏԵ-ՔԱՅՈՒՆ, ԲՈԼՔԱ-ԲՈՒՆԱՋԷ, ԲԱՏԵ-ԲԱՅՈՒՆԷՈՒ, ՔԱՏՐԻԼ,
ԼԱՆՍԻԷ :

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

1898

ԻՐԻ ՍԻՐԵԼԻ ՀՕՐ

ՆԻՔՈԹ ԷՑԷՆՏԻ ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ

ԿԸ ԶՕՆԷ

Հեղինակին ասորագրությունը չի կրող
օրվանակները կլեղծ են :

31484-64

Արդիական անունը երախագիտութեամբ :

խոնարհ որդին
Մ. Ն. Պ.

معارف نظارت جلیله سنک فی ۰۰ ذی القعدة سنه ۱۳۱۰ و فی ۹ نیشان سنه
۲۱۴ تاریخیه و ۱۳۶۰ نومرولی رخصتنامه سیله طبع اولمشدر

Պարերը հանոյ՛մ մը, զուարնութիւն մը չեն միայն.
այլ սրտին անհրաժեշտ պայմաններէն՝ պէտքերէն մին է :

Պարը բանաստեղծներէն իբր գեղարուեստ նանչջուած
է եւ գեղարուեստի պէս ալ մարդը կը գելեցկացնէ իրօք :

Պարը նոր բան մը չէ ինչպէս գիտենք, հին ազգերէն
Սպարսացիք, Արեւացիք եւ քերեսս բոլոր ազգեր ունե-
ցած են իրենց պարերը ալիւսալ ձեւերու տակ :

Քաղաքակրթութիւնը՝ ինչպէս ամէն բան յղկելով
գեղարուեստ մը քաւ, նոյնպէս այս մեծ յեղաշրջումէն,
պարն եւս չազատուեցաւ, ու այսօրուան կատարեալ ձե-
ւին վերածուեցաւ :

Ամէն ազգ մեծ կարեւորութիւն տուած է այս բանին,
ու մենք դեռ շատ հեռու կեցած ենք անոր բարեկար-
գուած սահմաններէն. մեզմէ շատ քիչեր—հարուստներ՝ առ-
խաւած են անոր, իսկ հասարակ ժողովուրդը՝ տեղէն մնա-
ցած է միշտ անոր նկատմամբ :

Յասկոյներ ու դարձոյներ շատ ունինք, բայց պա-
րոյներ չունինք. հասարակ ժողովուրդը, գործնական մը
եղեւէ ինկած, բոլորովին գուրկ է տեսականէն եւ որով
սխալ ըմբռնումներ եղած են պարին վրայ :

Հարուստները, իրենց զուական դաստառ կը բռնեն,
իսկ աղէասք, միջին դասակարգը, ուրկէ՞ սորվին այս
պէտքը, անա այս հարցումն եր ոք, զիս սիպեց գրել
պարի վրայ գեթ՝ փոքր դիւրութեամբ գրելի մը, քոլլով ա-
ւելի նոյն ու կատարեալը ապագային մի ուրիշ եղեւե-
ցուցիչի. հիմայ մեզ այս կը բաւէ :

Յուսով եմ որ պիտի ընդունուի Հայ հասարակու-
թենէն իմ այս դոյզն աշխատանք, եւ փոխարէն այս պի-
տի մնայ ինձ :

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔ

Առանց ս'իտելու զրեւ այն ծանօթութիւնները, որոնք պիտի կայանան պարերու ձեւերուն եւ տնայնաց թացքին վրայ, նախ քանի մը տղեր նո իրենք պարահանդէսի կամ երեկոյթի մէջ գտնուիլ փախադուներուն հազուատին ու ձեւակերպութեանց վրայ:

Առաջին տնայնագիտ պայմանն՝ հազուատն է, որ տնայնագիտ սեւ ըլլալու է. թէ եւ չառ մը պարահանդէսներու եւ երեկոյթներու մէջ տեսնուած են Քալաշիկներ (այր) որոնք բաց գոյն հազուատներով եկած են ու կը պարեն, տախիայ լաւ գիտնա՛ք թէ միայն Պօլայ կամ աւելի Արեւելքի ո եւ է քաղքի մէջ կը տեսնենք, որովհետեւ Եւրոպայ ամենավարդաւոր պարահանդէսի մասնաւոր սեւ հազուատներն ունին: Երկրորդ ըլլալով Քալաշիկն պէտք մ'ունի սպիտակ փողկապի մի եւ ըստ սպիտակ ձեւնոցներու:

Ահա այսպէս հազուած ու տնայնագիտ զարդարուած Քալաշիկն կը մտնէ երեկոյթին տեղի ունեցած տունը ու գլխաւոր կամ փէսը, վրայի վերարկուն, գաւազանը սպասուորին յանձնելէ վերջ, կը շտրհաւորէ: Ետն տիկինը, տան տէրը իրենց տօնախմբութեան կամ մի այլ տրախտութեան ամբիւ ու այսպէս առանց ձեւնոցները հանելու, կը մտնէ հանդիսականաց սրահը եւ աջ ու ձախ բարեւելով տան տիրոջ առաջարկած տխուր կը նստի: Նաեւ զը ամէկ չսկսած պէտք է Քալաշիկն իւր Տաւի (կին) ընտրութիւնը ընէ, եւ նաեւ զը սկսած ին

պէս (նուազը սկզբունք մը կ'ընէ ի պատրաստութիւնս պարողաց) Տաւը իր աջ թեւը առնելով՝ անշուշտ պէտք եղած վայելուչ հեւերով ու գեղեցիկ խօսքերով. սրահին մէջ կը շրջին:

Նուազը կ'սկսի պարը զարնել ու պարողը ամենայն լրջութեամբ ու հանգարտութեամբ կը պարեն: Աւարտ պարին Քալալիկն իւր Տաւին շնորհակալ ըլլալով՝ պէտք է զայն իւր առջի տեղն նստեցնէ:

Օրիորդի մը չի կրնար Քալալիկն ըմպելիք եւ պիւֆէն սառնարիկէլ, այս միայն ամուսնացեալ կանանց համար ներկէ կրնայ համարուիլ: Մանաւանդ եթէ կայ գիտելիք մը այս պարագայներու մէջ որ անպատճառ պէտք է ըմպեն, այն ալ միւսնայն Տաւը յաջորդաբար պարի չի հրաւիրեն է, անպատեհութեանց տեղի շտալու համար:

Նոյնպէս Տաւ մը չի կրնար մերժել Քալալիկն, երբ չաւնի հաստատ ու զօրաւոր արգելք մը կամ սլառճառ մը, եւ այն Տաւերը որք կը մերժեն, ուր՜ չի մը հետ երբէք իրաւունք չ'ունին պարելու, հակառակ պարագային անպատշաճութիւն կը համարուի:

Այսպէս քանի մը խիստ կարեւոր ծանօթութիւններ յիշեցնելէ վերջ պարի ընդհանուր ձեւերու եւ դիտելեաց վրայ խօսիմք որն որ պարողք անհրաժեշտ պէտք է գիտնան:

Գիսեղիֆ Ա. — Պարողք՝ ամէն պարի մէջ պէտք է իրենց մարմինը միշտ ուղիղ եւ անշարժ պահելով, միւս միայն իրենց սրունքները պէտք է շարժեն:

Գիսեղիֆ Բ. — Պարերու միջոյնն Տաւը պէտք է միշտ իր Քալալիկի աջ ուսին նայի. նոյնպէս եւ Քալալիկն իր Տաւի աջ ուսին. բայց Քալալիկն երբեմն

պէտք է իր չորս կողմը դիտէ, որպէս զի արիւ խումբերու չի զարնուի:

Գիսեղիֆ Գ. — Քալալիկն միայն աջ թեւով պէտք է իր Տաւը գրկէ:

Գիսեղիֆ Դ. — Երբ Քալալիկն կը տեսնէ թէ՛ իր Տաւը սահելով կամ մի այլ պատճառաւ խնտու վտանգին մէջ է, անմիջապէս անոր աջ ձեռքէն բռնելու է:

ՈՂՁՈՅՆԵՐ

Քալալիկն երեք զլխաւոր ողջոյններով կրնայ Տաւը հրաւիրել ի պար. այս խնդրոյն մէջ առաջին զլխաւոր պայմանն ու պէտքը, մարմնայն ուղղութիւնն է, որն որ բնաւ պէտք չէ մտքէ հանել:

Ա. — Այլ ոտքը դէպ յառաջ սահեցնելով՝ ձախ ոտքի կրուկը (էօքճէ) աջի մօտեցնել — ոտքերուն ծայրերը իրարմէ քիչ մը բացուած — ու սիրուն ձեւով մը զլուխն ալ քիչ մը ծակ:

Բ. — Առաջինին նոյնը ըլլալով՝ միայն շարժումները ձախ ոտքէն սկսելու է:

Գ. — Այլ ոտքը դէպի ետ սահեցնելով, ձախ ոտքի կրուկը աջի մօտեցնել եւ լու մը դէպ յառաջ — Տաւի առջեւ ծակ: Սա եւս մասնաւոր չէ թէ՛ հրաւիրելու ձեւակերպութիւնն, կարօտ է լեզուի ու մարմնայ փափկութեանց, որոնց մասին հոգ տանելու է Քալալիկն:

ՊԱՐԵՐԸ

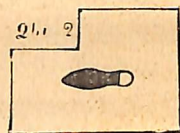
Երեկոյթներու եւ պարահանդէսներու մէջ գործածուած պարերը խիստ բազմաթիւ ըլլալով, տանջողաւ հասարակ մեր ժողովրդեան մէջ գործածուածները,

Բոլիա, Բոլիա—մագուրիա, Վարս, Չորիչ, Բասրիչ, եւ
Լանսիե եւ. բայց մենք բացի նոցանէ մի քանի նոր
պարեր եւս պիտի ներկայացնենք որք են Բա-Տը-Բար-
ըր, Բա-Տե-Բարիմեոն եւ Բոլիա-Բոռուագե:

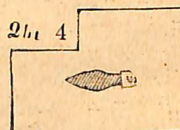
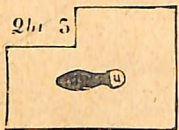
Այս պարերէ ծագած եւ մի քիչ տարբերութեամբ
չառ մը պարեր եւս կը գտնուին, որոց գործածու-
թիւնն սահմանափակ ապրումներու մէջ կ'ըլլայ:

ՊԱՐԻ ՄԵԹՈՏԸ

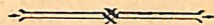
Պարի ուսումնասիրութեան համար, շատ մ.թ.օտ-
ներ կրնան բլլալ, բայց մենք ամենէն դիւրուայց կեր-
պով պիտի ներկայացնենք, որն որ կը կայանայ պատ-
կերներու վրայ: Ասոնց ընթերցումը ստակ է: Ոտքի
մը ներքանը կթէ ճերմակ ցոցուած է-Տամբ ոտքն է
(տես ձեւ 1). իսկ կթէ սեւ ըլլայ Բալիպիեի (ձեւ 2):

(ձ) գիրը կթէ այս պատկերներու միայն մէջ գլու-
նուի ձախ ոտքը կը ներկայացնէ (ձեւ 3) իսկ (ա) գի-
րը աջ ոտքը, (ձեւ 4):

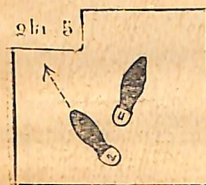

ԲՈԼՔԱ — ԲՈԼԿԱ

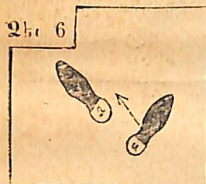

Բոլիան պարերու զլխաւորն ու մայրն է (թէ եւ
ինքը շատ պարզ է), անկից է որ սրունքներու դիւրա-
ւորութիւնն. Տամբ առաջնորդելու եւ լռնելու ձեւե-
րը կը սորուցի:

ՔԱՎԱԼԻԷ

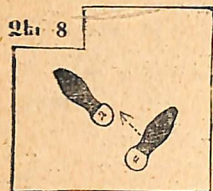
ԿԵՑՈՒԱԾՔ. — Ձախ ոտքը աջի եւ
տեւ եւ կրակը քիչ մը վեր ելած:
Ձեւ 5.

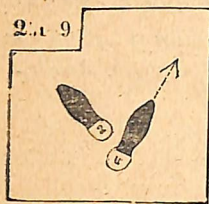
Ա. ՈՏՔ. — Ձախ ոտքը 15 սանիթ.
դէպ յառաջ սահեցնել, քիչ մը ձախ
կողմ ծռած: Ձեւ 6.

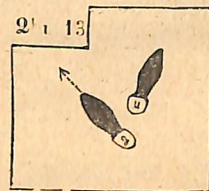
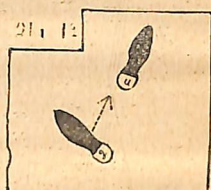
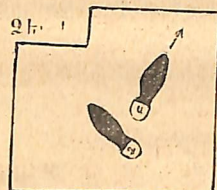
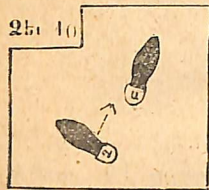
Բ. ՈՏՔ. — Աջ ոտքը ձախի մօտե-
ցնել, սոյն վերջինը վանելով. (որն որ
երրորդ ոտքը պիտի ըլլայ): Ձեւ 7.

Գ. ՌՏՔ. — Ձև 8 ոտքը 15 սանիթ. դեպ յառաջ սահեցնել Ձև 8 եւ ան-
ժիջապէս աջ ոտքը ձախի ետեւ բերել
4^{րդ} շարժում: Այս չորրորդ շարժումը
միմիայն աջ ոտքով սկսելու պատրաս-
տութիւն մ'է: Ձև 9.

Այս ոտքերը ամբողջապէս աջն սկսելով կրկնել-
Ձև 10—11—12—13:

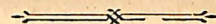

Տաւի ոտքերը Քալիպիկի միւսնայն է, բայց պէտք
է աջն սկսի այսինքն Քալիպիկի 4^{րդ} ոտքն (կեցումը
ձև 9 եւ ոտքերը ձև 10, 11, 12, 13):

Գիսելիի 1⁰ Բոլֆան, դէպ յառաջ, դէպի ետ, քո-
վընտի, եւ դառնալով կը պարուի, դառնալով պարե-
լու համար, պէտք է (Քալիպիկն կանալը սրահին կեղ-
րոնը դարձուցած ըլլայ եւ ձախ ոտքն սկսելով քոյն-
տի եւ քիչ մը յառաջ երեք շարժումները ընելէ վերջ.
աջ ոտքով ալ դէպի ետ պէտք է պարէ. այս վեց շար-
ժումով կատարեալ չըջան մը կը ձեւանայ, որով
պէտք է վերսկսիլ ձախ ոտքով. Քալիպիկն ձախով սկը
սած ժամանակ Տաւը աջն սկսելու է):

Գիսելիի 2¹ Բոլֆան, ամէն մէկ ոտքի վրայ շուտ
շուտ ցատկելով ալ կը պարուի, որուն Իսալախան կը
գոչեն:

Գիսելիի 3⁰ Բոլֆան երբ դառնալով կը պարուի, ա-
մէն վեց ոտքի մէկ անգամ դառնալու է:

ԲՈՒՔԱ — ՄԱԶՈՒՐԻՔԱ

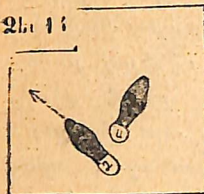
POLKA — MAZURKA

Բոլֆա — Մազուրֆան՝ Բոլֆաի եւ Մազուրֆաի խառ-
նուրդ մ'է. որ ընդամենը վեց շարժումներէ կամ վեց
ոտքերէ կը բաղկանայ. այսինքն առաջին երեք ոտքերը
Մազուրֆա եւ միւս երեքը Բոլֆա:

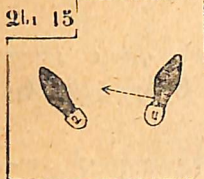
ՔԱՎԱԼԻԷ

Ձև 14

ԿԵՅՈՒՄՔ. — Քաղաղիկն կոնտը
դէպի սրահին կեղբոնը դարձուցած
ըլլելով, պէտք է ձախ ոտքը աջի ետեւ
և կրուկը քիչ մը վերցուցած ըլլայ,
մարմնոյն ծանրութիւնը աջ սրունքի
վրայ. (Ձև 14):

Ձև 15

Ա. ՈՏՔ. — Ձախ ոտքը 15 սանթ.
դէպի ձախ կողմ քաջկտի սահեցնել,
և մարմնոյն ծանրութիւնը ձախ սը-
րունքի վրայ տալ. (Ձև 15). (քիչ մը
ծռած):

Ձև 16

Բ. ՈՏՔ. — Աջ ոտքը ձախի մօտե-
ցնել. (Ձև 16) և անմիջապէս ձախը
քաջկտի երկարել, (Ձև 17) լայց պէտք
է՛ գետին դպի, մարմնոյն ծանրութիւ-
նը աջի վրայ:

Ձև 17

Գ. ՈՏՔ. — Աջ ոտքի վրայ պզտիկ
ոտուռ մը ընելով՝ ձախ ոտքը աջի ե-
տեւ բերել. (Ձև 18):

Ձև 18

Դիւս. — Ոտուռը պէտք է ոտքը
գետնէն վերցնելով ընել, ալ միայն ոտքի
ծայրի վրայ քիչ մը վեր կլլալու է:
Դ. ՈՏՔ. — Ձախ ոտքը աջի ետեւ
և զած ըլլալով Բողջայի առաջին ոտքը
ընել ձախ ոտքով (Ձև 6):

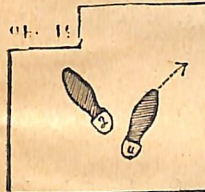
Ե. ՈՏՔ. — Բողջայի երկրորդ ոտքը ընել. (Ձև 7):

Ձ. ՈՏՔ. — Բողջայի երրորդ ոտքը ընել. (Ձև 8-9):

Աջ ոտքը առաջին ձախի ետեւ եկած ըլլալով (Բող-
ջայի երրորդ ոտքը ընելէ վերջ). սոյն վեց շարժումնե-
րը կրկնել աջ ոտքէ սկսելով. սոն որ Տաւի ոտքերը
եղած կ'ըլլան:

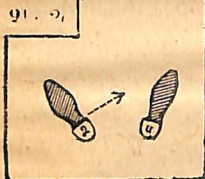
ՏԱՄ

Ձև 19

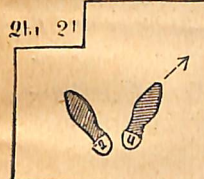
ԿԵՅՈՒՄՔ. — Տաւը պէտք է երեսը
դէպի սրահին կեղբոնը դարձուցած,
և աջ ոտքը ձախի ետեւ ու կրուկը
քիչ մը վերցուցած ըլլայ. մարմնոյն
ծանրութիւնը ձախ սրունքի վրայ.
(Ձև 19):

Ձև 20

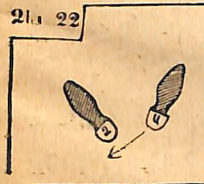
Ա. ՈՏՔ. — Աջ ոտքը 15 սանթ.
դէպի աջ կողմ քաջկտի սահեցնել և
մարմնոյն ծանրութիւնը աջի տալ.
(Ձև 20):

Ձև 21

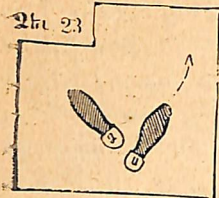
Բ. ՈՏՔ. — Ձախ ոտքը աջի մօտե-
ցնել (Ձև 21) և անմիջապէս սոյն
վերջինը վանել քաջկտի. (Ձև 22) գե-
տին չի դպելու պայմանաւ. մարմնոյն
ծանրութիւնը ձախի վրայ:

Ձև 22

Գ. ՈՏՔ. — Ձախ ոտքի վրայ պզ-
տիկ ոտուռ մը ընելով, աջը ձախի ե-
տեւ բերել. (Ձև 23):

Դիւս. — Քաղաղիկի (Դ. ոտք) լե-
մէջ եղած զխաղաղութեան նայիլ:

Դ. ՈՏՔ. — Այսպէս աջ ոտքը ձախի ետեւ եկած ըլլալով Բոյճաի տառքին ոտքը ընեւ աջ ոտքով (Ձեւ 10):

Ե. ՈՏՔ. — Բոյճաի երկրորդ ոտքը ընեւ (Ձեւ 11):

Զ. ՈՏՔ. — Բոյճաի երրորդ ոտքը ընեւ (Ձեւ 12-13):

Դիտելիք 1՝ Քալալիկեն՝ ձախով ըրած ժամանակ Տաւը աջով, իսկ Քալալիկեն՝ աջով ըրած ժամանակ Տաւը ձախով պէտք է ընէ:

Դիտ. 2՝ Քալալիկեն ձախ իսկ Տաւը աջ ոտքէն ըսկըսելով երեք անգամ մագուրֆայի Ա. Բ. եւ Գ. ոտքերը կը կրկնեն եւ մէկ անգամ ալ Բոյճայի Ա. Բ. եւ Գ. ոտքերը, որով կէս չըջան մը կ'ըլլայ. յետոյ Քալալիկեն աջ իսկ Տաւը ձախէ սկսելով նոյնը կը կրկնեն եւ այս անգամ ալ կէս չըջան մը ձեւանալով այս ամբողջով կատարեալ չըջան մը կ'ըլլայ որով պէտք է յաջորդաբար կրկնուին: Այս ձեւ Մագուրֆայի՝ Ռուսական Ձեւ անուը կուտան:

Դիտ 3՝ Սրունքները քիչ մը ծռած ըլլալով կամայ կամայ Բոյճայի ոտքերը միմայն կրկնել, փոխանակ Մագուրֆայի. դէպի աջ կամ դէպի ձախ դառնալով որուն Իսալական Ձեւ կը դռչեն:

Դիտ. 4՝ Մագուրֆայի երրորդ ոտքը փոխանակ ձախ ոտքը աջի ետեւ բերելու, մարմնոյն ծանրութիւնը

ձախ ոտքի տալով՝ աջը ձախի քով տանիլ. այժմ ընդհանրապէս այս ձեւը կը դործածուի. փոխան բուն Մագուրֆայի:

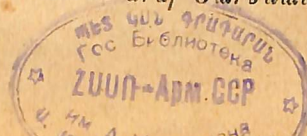
Դիտ. 5՝ Մագուրֆայի Դ. եւ Զ. ոտքերը, այսինքն Բոյճայի ոտքերը, փոխանակ դառնալով ընեւը, պէտք է երեք քայլ դէպի ետ երթալ. բայց այս միայն ձախ ոտքի համար է յետոյ աջով ըրած ժամանակ պէտք է դառնալ: Այս Ձեւը եւս այժմ ընդհանրացած է:

ՎԱԼՍ — WALTSE

Վալսը պարերու ամենէն սիրունն ու ամենէն դեղեցիկն է, լաւ վալսով մը միշտ գեղեցիկ կը հանդիսանայ. եւ այս պատճառաւ է որ պարահանդէսներու եւ երեկոյթներու մէջ պարերու սկզբնաւորութիւնը Վալսով կ'ըլլայ: Այս պարը շատ ազգեր մի քիչ բարեփոխած եւ իրենց անուամբ կոչած են ինչպէս. Գերմանական Ռուսական, Գաղղիական եւն. բայց մենք հոս Գերմ. եւ Ռուս. պիտի ներկայացնենք:

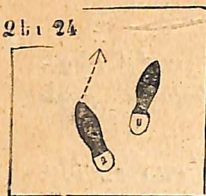
ՎԱԼՍ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ

Գերմանական Վալսը վեց շարժումներէ կը բաղկանայ, որուն երեքը ձախ ոտքով կ'սկսի եւ երեքը աջ ոտքով. այս պատճառաւ երեք Շարժմանք Վալս ալ կը կոչուի:

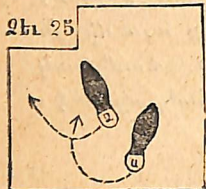
ՔԱՎԱԼԻԷ

Ձեռ 24

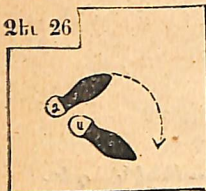
ԿԵՑՈՒԱԾՔ. — Հասարակ քաղաած-
քի նման, այսինքն երկու ոտքերն քով
քովի. բայց ձախը քիչ մը ետ. (Ձեռ 24):

Ձեռ 25

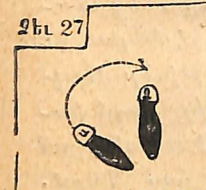
Ա. ՈՏՔ. — Ձախ ոտքը դէպ յա-
ռաջ սահեցնել, առանց կրուկը գետին
դնելու. մարմնոյն ծանրութիւնը հա-
ւասարապէս պէտք է երկու ոտքի վը-
րայ ըլլայ. (Ձեռ 25):

Ձեռ 26

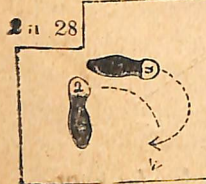
Բ. ՈՏՔ. — Աջ կրուկը վերցնել եւ
առանց տեղէ շարժելու ոտից ծայրե-
րուն վրայ դառնալ, աջ կրուկը գետին
դնել եւ մարմնոյն ծանրութիւնը անոր
տալ. (Ձեռ 26):

Ձեռ 27

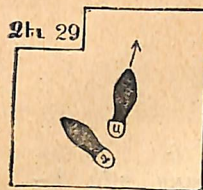
Գ. ՈՏՔ. — Ձախ ոտքով դէպ յա-
ռաջ քառորդ շրջանակ մը գծել, մար-
մինը քիչ մը դարձնելով մարմնոյն
ծանրութիւնը ձախ սրունքին վրայ
տալ. (Ձեռ 27):

Ձեռ 28

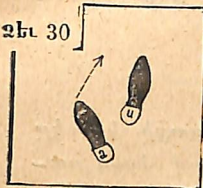
Դ. ՈՏՔ. — Ձախ ոտքը տեղէն չի
շարժելով աջ ոտքը ձախի ետեւ տա-
նիլ. բայց պէտք չէ կրուկը գետին
դնել. մարմնոյն ծանրութիւնը հաւա-
սարապէս երկու ոտքի վրայ տալ-
(Ձեռ 28):

Ձեռ 29

Ե. ՈՏՔ. — Ձախ ոտքի կրուկը քիչ
մը բարձրացնելով, ոտից ծայրերուն
վրայ դառնալ եւ ձախ կրուկը գետին
դնելով, մարմնոյն ծանրութիւնը անոր
վրայ տալ. (Ձեռ 29):

Ձեռ 30

Զ. ՈՏՔ. — Աջ ոտքը դէպ յառաջ
այսինքն Տաւրի ոտից մէջտեղ սահեցը-
նել, որով Վալսի առաջին կեցուածքը
կ'ըլլայ. (Ձեռ 30):

Տաւրի ոտքերը Քալիպիեի ոտքերուն միեւնոյնն է,
բայց պէտք է չորրորդ ոտքէն սկսի փոխանակ առաջ-
նի այսինքն աջ ոտքէն:

ՎԱԼՍ ՌՈՒՍԱԿԱՆ

Եղանակը երեք շարժմամբ Վալսի միեւնոյնն ըլլա-
լով միայն շարժումները կը տարբերին. սապէս թէ
առաջին երեք շարժումի տեղ, երկու շարժում, նոյն-
պէս եւ միւս երեքի տեղ, երկու. որով ընդամենը,
չորս. փոխանակ վեցի. այս պատճառաւ է որ երկու
շարժմամբ Վալս ալ կը կոչեն:

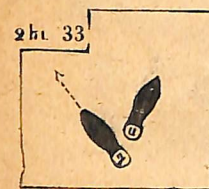
ՔԱՎԱԼԻԷ

ԿԵՅՈՒԱԾՔ.— Ձախ ոտքը աջի ետեւ եւ կրուկը քիչ մը վեր ելած. (Ձեւ 31):

Ա. ՈՏՔ.— Ձախ ոտքի կրուկը քիչ մը բարձրացած ըլլալով. ձախ ոտքը քովնտի դէպ յառաջ սահեցնել. Թեթեւապէս ծնրադրած. նուագի մէկ ձերմակի տեւողութեան չափ. Ձեւ 32 :

Բ. ՈՏՔ.— Աջ ոտքը ձախի մօտեցնել եւ անմիջապէս սոյն վերջինը քովնտի սահեցնել. նուագի մէկ սեւի տեւողութեան չափ :

Ձեւ 33—34 :

Այս շարժումները աջ ոտքէն սկսելով կրկնել եւ հետզհետէ շարունակել :

Տարև ոտքերը Քալալիէի ոտքերուն յար եւ նման են բայց Քալալիէն ձախով ըրած ժամանակ Տարև աջով եւ աջով ըրած ժամանակ Տարև ձախով պէտք է ընէ :

Դիսկիի 1⁰.— Երկու շարժմանք Վալսը, հաւասարապէս ամէն մէկ ոտքի վրայ երկուքական անգամ ցատկելով ալ կը պարուի. Քալալիէն ձախով եւ Տարև աջով սկսելով :

Դիսկիի Բ.— Երկու շարժմանք Վալսը շատ քիչ կը դարձածուի զի յոգնեցուցիչ է. միայն անոնք կը պարեն որք երեք շարժմանք Վալսը դժուար համարելով չեն ուզեր սորվիլ :

ՍՕՐՔԻՇ SCHOTTISCH

Սօրքիշը Անգղիական պար մ'է. Անգղիացիք այս պարը ցատկելով կը պարեն, ինչպէս իւր անունն ալ այնպէս կը պահանջէ. « sauter (սօթէ) ցատկել կը նշանակէ ». բայց յետոյ բարեփոխուելով, այսօր Բոլիս է եւ Վալսէ բաղկացեալ պար մը եղած է ընդամենը 20 ոտք եւ որ կը կոչուի Սօրքիշ—Բոլիս—Վալսէ :

1⁰ ՈՏՔ.— Ձախ ոտքը դէպի ձախ սահեցնել—Բոլիսի Ա. ոտքը—(ձեւ 6) :

2⁰ ՈՏՔ.— Աջ ոտքը ձախի մօտեցնել—Բոլիսի Բ. ոտքը—(ձեւ 7) :

3⁰ ՈՏՔ.— Ձախ ոտքը քովնտի սահեցնել—Բոլիսի Գ. ոտքը—(ձեւ 8) :

4⁰ ՈՏՔ.— Ձախ ոտքի վրայ պզտիկ ոտուով մը ընելով աջը ձախի ետեւ բերել :

5⁰ ՈՏՔ.— Աջ ոտքը քովնտի սահեցնել—Բոլիսի Ա. ոտքը աջ ոտքով—(ձեւ 10) :

6⁰ ՈՏՔ.— Ձախ ոտքը աջի մօտեցնել—Բոլիսի Բ. ոտքը—(ձեւ 11) :

7⁰ ՈՏՔ.— Աջ ոտքը քովնտի սահեցնել—Բոլիսի Գ. ոտքը—(ձեւ 12) :

8° ՈՏՔ.— Աջ ոտքի վրայ ոստուժ մը ընելով՝ ձախը աջի ետեւ բերել:

9° ՈՏՔ.— Ձախ ոտքը դէպ յառաջ սահեցնել—Վալսի Ա. ոտքը— (ձեւ 25):

10° ՈՏՔ.— Ոտից ծայրերուն վրայ դառնալ—Վալսի Բ. ոտքը— (ձեւ 26):

11° ՈՏՔ.— Ձախ ոտքով քառորդ շրջանակ մը ձեւացնել—Վալսի Գ. ոտքը (ձեւ 27):

12° ՈՏՔ.— Աջ ոտքը ձախի ետեւ տանիլ—Վալսի Դ. ոտքը— (ձեւ 28):

13 ՈՏՔ.— Ոտից ծայրերուն վրայ դառնալ—Վալսի Ե. ոտքը— (ձեւ 29):

14° ՈՏՔ.— Աջ ոտքը դէպ յառաջ սահեցնել—Վալսի Զ. ոտքը (ձեւ 30):

15° ՈՏՔ.— 9° ոտքը կրկնել,

16° ՈՏՔ.— 10° ոտքը կրկնել:

17° ՈՏՔ.— 11° ոտքը կրկնել:

18° ՈՏՔ.— 12° ոտքը կրկնել:

19° ՈՏՔ.— 13° ոտքը կրկնել:

20° ՈՏՔ.— 14° ոտքը կրկնել: Վերսկսիլ 1° ոտքէն:

Տաւի ոտքերը միեւնոյն են, բայց պէտք է աջ ոտքով սկսի փոխանակ ձախի:

ԲԱՏԸՔԱԹՈՒԸ PAS DE QUATRE

Այս պարը Սօրթիշի եղանակով կը պարուի:

ՔԱՎԱԼԻԷ

ԿԵՑՈՒԱԾՔ.— Քալալիեն պէտք է իր Տաւի ձեռքէն բռնած լլկայ:

Ա. Բ Ե Գ. ՈՏՔ.— Քալալիեն ձախ եւ Տաւը աջ ոտքէն սկսելով դէպ յառաջ երեք ոտք քայլել:

Դ. ՈՏՔ.— Յետոյ Քալալիեն ձախ ոտքի վրայ ոստուժ մը ընելով, աջ ոտքը դէպ յառաջ կ'երկարէ, իսկ Տաւը աջ ոտքի վրայ ոստելով, ձախը կ'երկարէ:

Ե. Զ Ե Է. ՈՏՔ.— Ա. Բ Ե Գ. ոտքերը կրկնել աջ ոտքէն սկսելով այսինքն. Քալալիեն աջ եւ Տաւը ձախ ոտքէն սկսելով՝ դէպ յառաջ երեք ոտք քայլել:

Ը ՈՏՔ.— Յետոյ Քալալիեն աջ ոտքի վրայ ոստուժ մը ընելով ձախ ոտքը դէպ յառաջ կ'երկարէ, իսկ Տաւը ձախ ոտքի վրայ ոստելով, աջը կ'երկարէ:

Եւ զիրար գրկելով երկու շարժմամբ Վալսի, երկու շրջան կը կատարեն. տես երես 15: Վերստին քայլելու սկսիլ:

ԲՈՂՔԱ — ԳՌՈՒԱԶԷ

POLKA — GROISE

Կ Ա Մ

ՊԷՌԻԵՆ ԲՈՂՔԱ — BERLIN - POLKA

Այս պարը թէեւ պարզ Բոլֆաի եղանակաւ կը պարուի, բայց իր յատուկ եղանակն ալ ունի:

ՔԱՎԱԼԻԷ

ԿԵՅՈՒԱԾՔ. — Քաղաղիկն պէտք է իր Տամի ձեռքէն բռնած ըլլայ:

Ա. ՈՏՔ. — Զախ ոտքը քովնորի դէպի ձախ սահեցընել:

Բ. ՈՏՔ. — Աջ ոտքը ձախի մօտեցնել եւ անմիջապէս ձախը քովնորի սահեցնելով՝ մարմնոյն ծանրութիւնը ձախ ոտքի վրայ տալ:

Գ. ՈՏՔ. — Աջ ոտքը ձախի տալեւ բերել, զանոնք լաւ մը խաչածեւելով, ոտքի ծայրը դէպի դետին (1 ժամանակ). մարմնոյն ծանրութիւնը ձախի վրայ:

Դ. ՈՏՔ. — Աջ ոտքը, դէպի աջ ձախի քով տանիլ, ծայրը միշտ դետին, մարմնոյն ծանրութիւնը ձախի վրայ:

Ե. Զ. Է. Ը ՈՏՔ. — Կրկնել Ա. Բ. Գ եւ Դ. ոտքերը աջ ոտքէն սկսելով դէպի աջ:

Յետոյ զիրար զրկելով՝ Բոլֆայի երկու չրջան կատարել, ձախ ոտքէն սկսելով:

Տամի ոտքերը միեւնոյնն են, բայց պէտք է աջ ոտքէն սկսի երբ Քաղաղիկն ձախէ կ'սկսի:

ԲԱՏԷԲԱԹԻՆԵՐՈՒ

PAS DES PATINEURS

Ա. ԶԵԻ

Այս պարը թէեւ Սօքրիշի եղանակաւ կը պարուի, բայց իր յատուկ եղանակն ալ ունի:

Քաղաղիկն պէտք է իր Տամը կամ զրկած եւ կամ ձեռքերէն բռնած ըլլայ. աջ ձեռքը աջ ձեռքին ձախ ձեռքը ձախ ձեռքին:

Ա. ՈՏՔ. — Աջ ոտքը դէպ յաջ սահեցնել:

Բ. ՈՏՔ. — Զախ ոտքը աջի ետեւ սահեցնել զանոնք լաւ մը խաչածեւելով:

Գ. ՈՏՔ. — Վերստին աջ ոտքը դէպ յաջ սահեցնել:

Դ. ՈՏՔ. — Աջ ոտքի վրայ ոտուով մը ընելով ձախ ոտքը դէպ յառաջ երկարել:

Սոյն չորս ոտքերը ձախ ոտքէն սկսելով դէպի ձախ ալ կրկնել:

Յետոյ միշտ Տամի ձեռքէն բռնած, աջ ոտքը առաջ դնել, ցատկել անոր վրայ եւ ձախ ոտքը դէպ յառաջ երկարել (երկու չափ հաշուով), յետոյ ձախ ոտքը առաջ դնել, ցատկել անոր վրայ աջը երկարելով, չորս անգամ կրկնել այս ոտքերը, որուն երկուքը աջ ոտքով եւ երկուքը ձախ ոտքով:

Բ. ԶԵԻ

Առանց չափը կորսնցնելու, Քալալիեն իւր Տաւի առջեւ երես առ երես կը կենայ եւ երկուքն ալ ղէպի աջ չորս ոտքերը կ'ընեն, որ զանոնք կը հեռացնէ, յետոյ ղէպի ձախ, որն որ կը մօտեցնէ եւ աջ ձեռքերնին իրար տալով, փոխանակ չորս ոտք յառաջ երթալու, չորս ոտք իրարու չուրջ կը դառնան: Վերսկսիլ Ա. ձեւէն եւ յաջորդաբար շարունակել Ա. եւ Բ. Զեւերը:

Դիս.— Այս սլարին աւելի սիրուն ձեւ մը տալու համար պէտք է մարմինը ղէպի ձախ ծռել երբ աջ կողմ կ'երթաւի եւ ղէպի աջ ծռել երբ ձախ կողմ կ'երթաւի:

ՔԱՏՐԻԼ

QUADRILLE

Քատրիլը խիապէս հինգ ձեւերէ կը բաղկանայ, քայց յետոյ անոր վեցերորդ ձեւ մ'ալ աւելցուած է. որն որ ըստ հաճոյս կրնայ շատ մը ձեւերու տակ մտնել:

Քատրիլը չորս զոյգով՝ այսինքն չորս Քալալիէ եւ չորս Տաւով կը սլարուի, Տաւերը միշտ իրենց Քալալիէի աջ կողմը պէտք է գտնուին նոյնպէս եւ թիւ 1 զոյգը թիւ 2 զոյգի դիմաց եւ թիւ 4 զոյգը թիւ 3 զոյգի դիմաց. որով քառանկիւն մը կը ձեւանայ:

Ամէն մէկ ձեւի մէջ, նախ թիւ 1 եւ թիւ 2 զոյգերը կը սլարեն, յետոյ թիւ 3 եւ թիւ 4 զոյգերը նոյնը կը կրկնեն:

Ա. ԶԵԻ

1° Շէն-Անկիեզ — Chaîne-Anglaise

Թիւ 1 եւ թիւ 2 զոյգերը իրենց տեղերը կը փոխեն, նախ Տաւերը ձախ ուս ձախ ուսի եւ յետոյ Քալալիէները աջ ուս աջ ուսի անցնելով. այսպիսով կէս Շէն-Անկիեզ ըրած կ'ըլլան. եւ նոյն ձեւով իրենց տեղերը կը վերադառնան. քայց երբ տեղերնին գտն Քալալիէները պէտք է իրենց Տաւի առջեւ երես առ երես դնեն:

2⁰ Պաշանսե — Balance

Տալ եւ Քալալիե այսպէս դէմ առ դէմ կեցած ըլլալով թէ Տալ եւ թէ Քալալիե չորս ոտք դէպի աջ (որով իրարմէ կը հեռանան) եւ չորս ոտք դէպի ձախ կուգան (որով վերստին իրարու դէմ կուգան): Եւ զիրար զրկելով, ութը ոտք կըր մը կը ձեւեն. (Թուռ-sk-մեն—tour des mains):

3⁰ Շեն-sk-Տալ — Chaîne des dames

Յետոյ թիւ 1 եւ թիւ 2 Տալերը յառաջ դառնալով աջ ձեռքերնին իրար կուտան եւ աւելի յառաջանալով աջ ձեռքերնին կը թողուն եւ ձախ ձեռքերնին իրենց դիմացի Քալալիեի ձախ ձեռքին տալով, անոր հետ կէս շրջան մը կ'ընեն դէպի ձախ. եւ իրենց տեղերը վերադառնալու համար, նոյնը կը կրկնեն. այսինքն յառաջանալով աջ ձեռքերնին իրար կուտան եւ աւելի յառաջ երթալով, աջ ձեռքերնին կը թողուն եւ ձախ ձեռքերնին, իրենց Քալալիեի ձախ ձեռքին տալով՝ կէս շրջան մը կը կատարեն դէպի ձախ:

4⁰ Կալօք — Galop

Յետոյ թիւ 1 եւ թիւ 2 զոյգերու Տալ եւ Քալալիե զիրար զրկելով ութ ոտք դէպի ձախ կըր մը կը ձեւեն եւ իրենց տեղերը կը կենան:

Դիւս.— Թիւ 1 եւ թիւ 2 զոյգերը այսպէս Ա. ձեւը ամրոջմապէս կատարելէ վերջ. թիւ 3 եւ թիւ 4 զոյգերը պէտք է միեւնոյնը կրկնեն:

Բ. ԶԵԻ

1⁰ Ան ալան sko — En avant deux

Թիւ 1 Քալալիեն եւ թիւ 2 Տալը, չորս ոտք դէպ յառաջ եւ չորս ոտք դէպի ետ կ'երթան:

2⁰ Դռալիսե — Traversé

Եւ յետոյ իրենց տեղերը կը փոխեն աջ ուս աջ ուսի անցնելով:

Շաւսե ա սոռաք ե ա կօշ — Chassé à droite et à gauche

Այսպէս տեղերնին փոխած եւ երես առ երես կայնած ըլլալով չորս ոտք դէպ յաջ կողմ եւ չորս ոտք դէպի ձախ կողմ կ'երթան:

4⁰ Ռը դռալիսե — Retraversé

Եւ վերստին իրենց տեղերը դառն համար աջ ուս աջ ուսի կ'անցնին, բայց Քալալիենք իրենց Տալերէն առջեւ երես առ երես պէտք է կանգնին:

5⁰ Պաշանսե — Balance

Այսպէս դէմ առ դէմ կանգնած ըլլալով Քալալիե եւ Տալ չորս ոտք դէպի աջ (որով իրարմէ կը հեռանան) եւ չորս ոտք դէպի ձախ կուգան (որով իրարու կը մօտենան):

6⁰ Թուռ sk մեն — Tour des mains

Յետոյ զիրար զրկելով ութ ոտք դէպի աջ կըր մը կը ձեւեն:

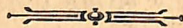
7° Ան ախան քարդա — *En avant quatre*

Թիւ 1 եւ Թիւ 2 զոյգերը չորս ոտք յառաջ եւ չորս ոտք ետ կ'երթան:

Տըմի շէն անկիւղ — *Demi-chaine Anglaise*

Եւ իրենց տեղերը փոխելու համար Տըմի շէն անկիւղ մը կ'ընեն ինչ որ խօսուած է Ա. Չեւի մէջ. այսպիսով Թիւ 1 զոյգը Թիւ 2ի տեղ եւ Թիւ 2 զոյգը Թիւ 1 զոյգի տեղ դադած կ'ըլլայ:

Գիս. — Թիւ 3 եւ Թիւ 4 զոյգերը Բ. Չեւը կրկնելէ վերջ, պէտք է ամբողջապէս երկրորդ անգամ մ'առ կրկնուի որպէս զի ամէն զոյգ իր տեղը գայ:

Գ. ՉԵԻ

1° Լա մեն սոռաք ե լա մեն կոշ

La main droite et la main gauche

Թիւ 1 Քալիպիեն եւ Թիւ 2 Տամը չորս ոտք յառաջանալով, աջ ձեռքերն իրար կուտան եւ ղէպի աջ կէս չրջան մը ընելէ յետոյ հակառակ կողմ դառնալով ձախ ձեռքերն իրար կուտան եւ ղէպի ձախ կէս չրջան մը ընելով առանց ձեռքերն թողլու Թիւ 1 Քալիպիեն աջ ձեռքը իր Տամի աջ ձեռքին կուտայ նոյնպէս եւ Թիւ 2 Տամը աջ ձեռքը իր Քալիպիի աջ ձեռքին կուտայ:

2° Տըմի քոմընաս — *Demi-promenade*

Այսպէս Տամ եւ Քալիպի, երես առ երես եւ ձեռք ձեռքի կեցած ըլլալով, Թիւ 1 Քալիպիեն իր Տամը զիջացի կողմ կ'առաջնորդէ, նոյնպէս եւ Թիւ 2 Քալիպիեն իր Տամը, եւ ձեռքերն կը թողուն. այսպիսով տեղափոխած կ'ըլլան:

3° Ան ախան սկո — *En avant deux*

Թիւ 1 Քալիպիեն եւ Թիւ 2 Տամը չորս ոտք յառաջ եւ չորս ոտք ետեւ կ'երթան:

4° Ռեվերանս — *Révérence*

Յետոյ վերստին չորս ոտք յառաջանալով, խոնարհութիւն կ'ընեն եւ տեղերն կը վերադառնան:

5° Ան ալան ֆարոր — *En avant quatre*

Թիւ 1 եւ Թիւ 2 զոյգերը չորս ոտք յառաջ եւ չորս ոտք ետ կ'երթան:

6° Տըմի շէն անկիւկ — *Demis chaîne anglaise*

Եւ իրենց տեղերը վերադառնալու համար Տըմի-շէն անկիւկ կ'ընեն ինչ որ Ա. Ձեւի մէջ խօսուեցաւ:

Գիտ. — Ամէն մէկ զոյգի Քալալիսիս պէտք է իր դիմացի Տաւի հետ Գ. Ձեւը կրկնէ, որով չորս անգամ կրկնուած կ'ըլլայ:

Գ. ՁԵԻ

1° Քոնսուիտ շէ Տաւ — *Conduire les Dames*

Թիւ 1 Քալալիսիս իր Տաւը կը գրկէ եւ դէպի աջ կը մը ձեմեւով՝ զայն Թիւ 2 Քալալիսիս ձախ կողմը կը ձգէ եւ ինք միակ իր տեղը կը վերադառնայ:

2° Ան ալան քոուա — *En avant trois*

Թիւ 2 Քալալիսիս, այսպէս երկու Տաւերու մէջ կեցած, աջ ձեռքով իր Տաւի աջ ձեռքը կը բռնէ եւ ձախ ձեռքով Թիւ 1 Տաւի ձախ ձեռքը, եւ երեքը միասին երկու անգամ չորս ոտք յառաջ եւ չորս ոտք ետ երթալով՝ ձեռքերնին կը թողուն:

3° Ան ալան սեօլ — *En avant seul*

Թիւ 1 Քալալիսիս յառաջանալով նախ Թիւ 2 Տաւի հետ կը մը կը ձեմէ եւ յետոյ զայն ձգելով իր Տաւի հետ նոյնպէս կը մը ձեմեւէ վերջ, ձգելով իր Տաւի ձախ կողմը այսինքն Թիւ 2 Քալալիսիս դէմ կը եկնայ:

4° Տըմի ոսն եւ Տըմի շէն անկիւկ

Demi-rond et demi-chaîne-anglaise

Յետոյ ամենքը ձեռք ձեռքի տալով բոլորակ մը կ'ազմեն եւ դէպի ձախ քայլելով կէս շրջանակ մը կը եւաջնեն որով տեղափոխուած կ'ըլլան եւ իրենց տեղէնը վերադառնալու համար Տըմի շէն անկիւկ կ'ընեն ինչ որ Ա. Ձեւի մէջ խօսուեցաւ:

Գիտ. — Ամէն զոյգ պէտք է կրկնէ Գ. Ձեւը որով որս անգամ կրկնուած կ'ըլլայ:

Ե. ՁԵԻ

1° Տըմի կալոք — *Demi-galop*

Թիւ 1 եւ Թիւ 2 Քալալիկները իրենց Տաւերը
դրկելով, անոնց հետ մէկտեղ, երկու անգամ, չորս
ոտք յառաջ եւ չորս ոտք ետ երթալով զիրար կը
թողան:

2° Շէն-սէ-Տաւ — *Chaine des dames*

Յետոյ Թիւ 1 եւ Թիւ 2 Տաւերը կը յառաջանան
եւ աջ ձեռքերնին իրար տալով կը տեղափոխեն եւ
ձախ ձեռքերնին իրենց դէմի Քալալիկի ձախ ձեռքին
տալով անոր հետ դէպի ձախ կէս շրջան մը կը կատա-
րեն. եւ իրենց տեղերը փերագառնալու համար նոյնը
կը կրկնեն, այսինքն յառաջանալով աջ ձեռքերնին իրար
կուտան եւ իրենց տեղերը կ'անցնին բայց Քալալիկ-
ները չուտ մը իրենց Տաւին առջեւ պէտք է կանգնին:

3° Պալանսէ — *Balance*

Այսպէս Քալալիկները իրենց Տաւի առջեւ երես
առ երես կանգնած ըլլալով, Թէ Քալալիկ եւ Թէ Տաւ
չորս ոտք դէպի աջ քովտի (որն որ իրարմէ կը հեռա-
նան) եւ չորս ոտք դէպի ձախ քովտի (որով իրարու
կը մօտենան) կ'երթան:

4° Թօւն սէ մէն — *Tours des mains*

Յետոյ Քալալիկները իրենց Տաւերը դրկելով,
աւթ ոտք դէպի աջ կը կոր մը կը ձեւեն:

5° Ան-ալան-ֆաքոք — *En avant quatre*

Թիւ 1 եւ Թիւ 2 զոյգերը, չորս ոտք յառաջ եւ
չորս ոտք ետեւ կ'երթան:

6° Տըմի-շէն-անկրէզ — *Demi-chainé anglaise*

Եւ տեղափոխելու համար Տըմի-շէն-անկրէզ կ'ը-
նեն ինչ որ Ա. Ձեւի մէջ խօսուեցաւ:

Դիւս. 1⁶ Ե. Ձեւը պէտք է կրկնուի որպէս զի
ամէն զոյգ իր տեղը գայ:

Դիւս. 2° Տըմի կալոքը փոխանակ երկու անգամ
առաջ եւ ետ երթալու, 16 ոտք ամբողջ շրջան մը
կրնայ կատարուիլ:

2. 266

1° Ռօն — Rond

Ամէն զոյգ ձեռք ձեռքի տալով մեծ բոլորակ մը
կը ձեւացնեն եւ երկու անգամ չորս ոտք յառաջ եւ
չորս ոտք ետեւ երթալով ձեռքերնին կը թողուն:

2° Շէն սէ Տաւ — Chaîne des Dames

Թիւ 1 եւ թիւ 2 Տաւերը յառաջանալով աջ ձեռ-
քերնին իրար կուտան եւ ձախ ձեռքերնին իրենց դէմի
Քալալիկներու ձախ ձեռքին տալով կէս շրջան մը կը
կատարեն եւ վերստին աջ ձեռքերնին իրար տալով տե-
ղերնին կը դառնան:

3° Պալանսէ — Balancé

Երբ այս երկու Տաւերը շէն սէ տաւ կ'ընեն, ա-
մէն Քալալիկ պէտք է իր Տաւի առջեւ երես առ ե-
րես կենայ. յետոյ թէ Քալալիկ եւ թէ Տաւ. չորս
ոտք դէպի աջ քաշելու եւ չորս ոտք դէպի ձախ քո-
վելու կ'երթան:

4° Թուռ սէ մէն — Tour des mains

Եւ զիրար զրկելով ութ ոտք դէպի աջ կ'ընեն մը կը
ձեւեն:

5° Ռօն — Rond

Վերստին ամէն զոյգ ձեռք ձեռքի տալով երկու

անգամ, չորս ոտք յառաջ եւ չորս ոտք ետեւ կ'երթան
եւ ձեռքերնին կը թողուն:

6° Շէն սէ տաւ — Chaîne des dames

Այս անգամ թիւ 3 եւ թիւ 4 Տաւերը Շէն սէ
տաւ կ'ընեն եւ յետոյ վերստին Պալանսէ եւ Թուռ սէ
մէն:

7° Ռօն — Rond

Թուռ սէ մէն է վերջ, նորէն ամէն զոյգ ձեռք
ձեռքի կուտայ եւ երկու անգամ յառաջ եւ ետ երթա-
լով ձեռքերնին կը թողուն:

8° Պալանսէ ֆօնթը ֆիկիւռ — Balancé contre figure

Ամէն Քալալիկ իր ձախ կողմը դռնուղ Տաւի
առջեւ կը կենայ եւ Պալանսէ ընել վերջը անոր հետ
կ'ընեն մը կը ձեւէ եւ իր աջ կողմը կը կեցնէ յետոյ վե-
րստին Ռօն եւ Պալանսէ ֆօնթը ֆիկիւռ, որով միշտ
Տաւերը կը փոխուին եւ երբ ամէն Քալալիկ իր Տաւը
գտնէ անոր հետ կ'ընեն մը ձեւելով շնորհակալ կ'ըլլայ
եւ իր տեղը կ'առաջնորդէ:

Նիշ.— Ինչպէս որ ըսինք 2. ձեւը շատ մը ձե-
ւերու տակ կրնայ մտնել եւ երկարիւ,
այս պարագային Քալալիկ առաջնորդին
այսինքն՝ (սիւնիժիօն—Dirigéur)ի հրա-
մանին պէտք է նայիլ:

ԼԱՆՍԵՐ — LANCIERS

Լանսիէն կը բաղկանայ հինգ ձեւերէ եւ կը ստա-
ուի չորս զոյգերով այսինքն՝ չորս Քալաշիէ եւ չորս
Տաւով, որոնք զոյգ զոյգ իրարու դէմ կեցած են սա-
պէս, թիւ 1 զոյգը թիւ 2ի դիմաց եւ թիւ 3 զոյգը
թիւ 4 ձեւի դիմաց որով փոքր քառանկիւն մը կը ձե-
ւանայ :

Ա. ՁԵԻ

Ան ախան sko — En avant deux

Թիւ 1 Քալաշիէն եւ թիւ 2 Տաւը, չորս ոտք
յառաջ եւ չորս ոտք ետեւ կ'երթան, յետոյ վերստին
չորս ոտք յառաջ գալով զիրար կը զրկեն եւ դէպի աջ
կլոր մը ձեմելէ վերջ իրենց տեղերը կ'երթան :

Պաշանսի ֆոնթը փիկիւռ — Balanceé contre figure

Յետոյ ամէն մէկ Քալաշիէ իր ձախ կողմը գլու-
նուող Տաւի հետ երես առ երես կենալէ վերջ, երկու-
քըն ալ չորս ոտք դէպի աջ եւ չորս ոտք դէպի ձախ
գլուղ զիրար կը զրկեն եւ ութ ոտք դէպի աջ կլոր մը
ձեմելէ վերջ տեղերնին կը կենան :

Գիտ. — Ամէն Քալաշիէ պէտք է Ա. Ձեւը կրկնէ
գլուղ չորս անգամ կրկնուած կ'ըլլայ :

Բ, ՁԵԻ

Լի սաղիւ — Les saluts

Թիւ 1 զոյգի Քաղաղիկ եւ Տաւ ձեռք ձեռքի տը-
ւած իրենց աջ կողմը գտնուող զոյգէն սկսելով յաջոր-
դաբար երեք զոյգն ալ կ'ողջունեն եւ իրենց տեղը կը
վերադառնան, յետոյ Քաղաղիկն չուտ մը իր Տաւը
դիմացի կողմը կը ձգէ (Թիւ 2 եւ Թիւ 4 զոյգերու
մէջտեղ) եւ ինք միակ իր տեղը կուգայ:

Շասի քռուակ — Chassé-croisé

Այսպէս Թիւ 1 Քաղաղիկ եւ Տաւ դէմ առ դէմ
եղած ըլլալով, երկուքն ալ չորս ոտք դէպի աջ եւ չորս
ոտք դէպ յառաջ գտնուող զիրար կը զրկեն ու կ'ըստ
ձեռքով իրենց տեղը կուգան:

Թիւ 1 զոյգը սոյստէս դարձած ժամանակ Թիւ 3
եւ Թիւ 4 զոյգերու Քաղաղիկ եւ Տաւ իրարմէ կը բաժ-
նուին մէկ կարգ կայնելու համար, սոյստէս Թիւ 3 Տա-
ւը Թիւ 2 Քաղաղիկի քով կ'երթայ նոյնպէս եւ Թիւ 4
Քաղաղիկն Թիւ 2 Տաւի քով Թիւ 3 Քաղաղիկն Թիւ 1
Տաւի քով եւ Թիւ 4 Տաւը Թիւ 1 Քաղաղիկի քով, ու-
րով դէմ առ դէմ երկու հորիզոնական զիծ ձեւացու-
ցած կ'ըլլան:

Ան ախան ուիք — En avant huit

Յետոյ չորս առ չորս ձեռք ձեռքի տալով՝ չորս
ոտք յառաջ եւ չորս ոտք ետ կ'երթան:

Թուռ Տէ մեկ — Tour des mains

Եւ վերստին չորս ոտք յառաջ գտնուող ամէն Քաղա-
ղիկ իր Տաւը կը զրկէ եւ կ'ըստ մը ձեռքով տեղերնին
կը վերադառնան:

Գիս 1. — Պէտք է ամէն զոյգ կրկնէ Բ. Ձեռք:

Գիս 2. — Թիւ 3 եւ Թիւ 4 զոյգերը կրկնած
ժամանակ պէտք է Թիւ 1 եւ Թիւ 2
զոյգերը իրարմէ բաժնուին, երկու
զիծ կազմելու համար:

Գ- ՁԵԻ

Ան ախան *ske* — *En avant deux*

Թիւ 1 Քաղաղիկն եւ Թիւ 2 Տաւը չորս ոտք յառաջ եւ չորս ոտք ետեւ կ'երթան յետոյ վերատին չորս ոտք յառաջ գալով զիրար կ'ողջունեն ըսւ մը խոնարհելով:

Շէն *sk sark* տուպի — *Chaine des dames doublés*

Չորս Տաւերը յառաջանալով աջ ձեռքերն իրար կուտան, այսինքն Թիւ 1 Տաւը Թիւ 2 Տաւի հետ եւ Թիւ 3 Տաւը Թիւ 4 Տաւի հետ որով խաչաձեւ մը կ'ըլլայ. յետոյ առանց ձեռքերն թողելու կ'սկսին քայլել եւ երբ ամէն Տաւ իր դէմի Քաղաղիկի առջեւ գայ աջ ձեռքը թողլով ձախ ձեռքը իր դէմի Քաղաղիկի ձախ ձեռքին կուտայ եւ անոր հետ մէկտեղ չորջան մը ընելէ վերջ նորէն յառաջանալով ձեռք ձեռքի կուտան եւ այս անգամ ամէն Տաւ իր Քաղաղիկի հետ հետ չրջան մը ընելով զիրար կ'ողջունեն:

Գիս. 1°. — Պէտք է ամէն Քաղաղիկ կրկնէ որով չորս անգամ կը կրկնուի:

Գիս. 2°. — Փոխանակ Շէն *sk Sark* տուպի, պաշանսէ *folerpor* փիլիւռ եւ քուռ *sk* մէն կրնայ ըլլալ:

Գ, ՁԵԻ

Վիզիթ — *Visite*

Թիւ 1 եւ Թիւ 2 Քաղաղիկները իրենց Տաւերու ձեռքէն կը բռնեն եւ երկու ոտք յառաջ երթալով զիրար կ'ողջունեն, յետոյ ամէն մէկը իր աջ կողմը զըռնուող զոյգը ողջունելու կ'երթայ, այսինքն Թիւ 1 զոյգը կ'ողջունէ Թիւ 3 զոյգը եւ Թիւ 2 զոյգը կ'ողջունէ Թիւ 4ը. յետոյ իրենց ձախ կողմը դռնուող զոյգը ողջունելու կ'երթան (Թիւ 1 զոյգը կ'ողջունէ Թիւ 4ը եւ Թիւ 2 զոյգը կ'ողջունէ Թիւ 3ը) եւ անոնց առջեւ կը հիսնան:

Տուպը մուլիկն — *Double moulinet*

Այսպէս զոյգ զոյգ իրարու դէմ կեցած ըլլալով Քաղաղիկները իրենց Տաւերը աջ կողմերնուն ձախ կողմերնին կ'անցնին եւ աջ ձեռքերն իրար առաջ այսինքն Քաղաղիկ Քաղաղիկի հետ եւ Տաւ Տաւի հետ որով խաչաձեւ մը կ'ըլլայ, կ'սկսին քայլել եւ երբ կէս չրջան մը կատարեն տեղերնին կը վերադառնան:

Շէն *sk sark* — *Chaine des dames*

Թիւ 1 եւ Թիւ 2 Տաւերը յառաջանալով աջ ձեռքերն իրար կուտան եւ կէս չրջան մը ընելէ վերջ ձեռքերն թողլով, ձախ ձեռքերն իրենց դէմը զըռնուող Քաղաղիկի ձախ ձեռքին կուտան, եւ անոր հետ ամբողջ չրջան մը ընելով ձախ ձեռքերնին կը թողուն եւ վերստին կեդրոնը գալով աջ ձեռքերնին իրար կու-

տան եւ աւելի յառաջանալով աջ ձեռքերնին կը թողուն
եւ ձախ ձեռքերնին իրենց Քալալիէի ձախ ձեռքին
տալով չըջան մը կը կատարեն եւ տեղերնին կը կենան:

Դիս. 1⁰. — Թիւ 1 եւ Թիւ 2 զոյգերը պէտք է
կրկնեն Դ. Ձեռք բայց այս անգամ
նախ իրենց ձախ կողմի զոյգը պէտք
է ողջունեն եւ յետոյ աջ կողմինը:

Դիս. 2⁰. — Երբ Թիւ 1 եւ Թիւ 2 զոյգերը կա-
տարեն, յետոյ Թիւ 3 եւ Թիւ 4
զոյգերն ալ պէտք է երկու անգամ
կրկնեն բայց նախ իրենց աջ կողմի
զոյգէ սկսելով:

Գիս. 2⁰. — Շեն sk քամի տեղ կրնայ Պաշանսե
ֆոնոնը փխկիւն կատարուիլ:

Ե- ՉԵԻ

Կռակ շեն — Grande chaîne

Ամէն մէկ զոյգի Տամ եւ Քալալիէ երես երեսի կը
դառնան, Քալալիէները դուրսի կողմ եւ Տամերը
ներսի կողմ որով ձախ ուս ձախ ուսի կողայ եւ ձախ
ձեռքերնին իրար կուտան: Նուազը սկսած ժամանակ
կ'սկսին քայլել: Քալալիէները դէպի աջ եւ Տամերը
դէպի ձախ (որով Քալալիէները իրարու ետեւ եւ Տա-
մերը իրարու ետեւ քայլած կ'ըլլան): Ամէն Քալալիէ
իր դէմը ելլող առաջին Տամի հանդիպելուն աջ ձեռքը
անոր աջ ձեռքին կուտայ եւ ինք անոր ներսի կողմը
կ'անցնի, յետոյ աւելի յառաջանալով երկրորդ Տամի
հանդիպելուն, ձախ ձեռքը անոր ձախ ձեռքին կուտայ
ու անոր դուրսի կողմը կ'անցնի, երրորդի հանդիպե-
լուն, աջ ձեռքը անոր աջ ձեռքին կուտայ եւ անոր
ներսի կողմը կ'անցնի յետոյ աւելի յառաջանալով ամէն
Քալալիէ իր Տամը կը գտնէ, իր դիմացի զոյգին տե-
ղը, վերար կ'ողջունեն եւ ձախ ձեռքերնին իրար կու-
տան, այսպիսով ամէն ոք կէս չըջան մը բրած կ'ըլլայ
եւ տեղերնին դառնալու համար կը կրկնեն այն ամէնը
ինչ որ խօսուեցաւ ի վերուստ:

Լե քոռա սալիւ — Les trois saluts

Երբ ամէն ոք իր տեղը գայ, Թիւ 1 Քալալիէն
իր Տամի աջ ձեռքէն բռնելով յաջորդաբար միւս երեք
զոյգերը կ'ողջունեն իրենց աջ կողմի զոյգէն սկսելով
եւ իրենց տեղը կը վերադառնան: Բայց կռնակնին

դէպի կեդրոն կը դարձնեն: Թիւ 1 զոյգը այս շար-
ժումները ըրած ժամանակ Թիւ 3 զոյգը ասոնց
ետեւ կուգայ նոյն ձեւով կը կենայ, Քաղաղիկն Քաղա-
ղիկի ետեւ, Տաւը Տաւի ետեւ նոյնպէս եւ Թիւ 4
զոյգը Թիւ 3 զոյգի ետեւ վերջապէս Թիւ 2 զոյգը Թիւ
4 զոյգի ետեւ, որով Քաղաղիկները ձախ կողմ իրարու
ետեւ ու Տաւերը Քաղաղիկներու աջ կողմը իրարու
ետեւ կեցած ըլլալով:

Շաւի ֆուռագի — Chassé-croisé

Քաղաղիկները չորս ոտք քովետի դէպի աջ կողմ
Տաւերու ետեւէն եւ Տաւերը չորս ոտք քովետի դէպի
ձախ երթալով կը կենան եւ զիրար կ'ողջունեն, յետոյ
Քաղաղիկները դէպի ձախ եւ Տաւերը դէպի աջ չորս
ոտք ընելով առջի ձեւը կ'առնեն:

Բոուրնաս — Promenade

Քաղաղիկները իրարու ետեւէ երթալով ձախ կող-
մէն կը դառնան եւ իրենց ամենէն ետեւ գտնուող Քա-
ղաղիկի կեցած տեղէն անցնելով վերստին իրենց տեղը
կուգան. նոյնպէս եւ Տաւերը միեւնոյն ժամանակ իրա-
րու ետեւէ աջ կողմէն կը դառնան եւ իրենց ամենէն
ետեւը գտնուող Տաւի կեցած տեղէն անցնելով շը-
ջան մը կ'ընեն եւ իրենց տեղը կը վերադառնան,
բայց այս անգամ երես առ երես պէտք է կենալ:

Ան ալան ուիթ — En avant huit

Այսպէս երկու դիմ իրարու դէմ կեցած ըլլալով
Տաւերը ձեռք ձեռքի նոյնպէս եւ Քաղաղիկները ձեռք

ձեռքի տալով չորս ոտք յառաջ եւ չորս ոտք ետեւ
երթալով ձեռքերնին կը թողուն եւ ամէն Քաղաղիկի իր
Տաւը առնելով լըր մը կը ձեմէ եւ տեղը կը վերա-
դառնայ:

Դիւս.— Ե. Ձեւը պէտք է չորս անգամ կրկնուի
եւ ամէն մէկ անգամին ողջունող զոյգերը կը փոխուին
որով ամէն Քաղաղիկի կրկնած կ'ըլլայ:

Վ Ե Ր Ձ

4942

0013112

2013

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0013112

